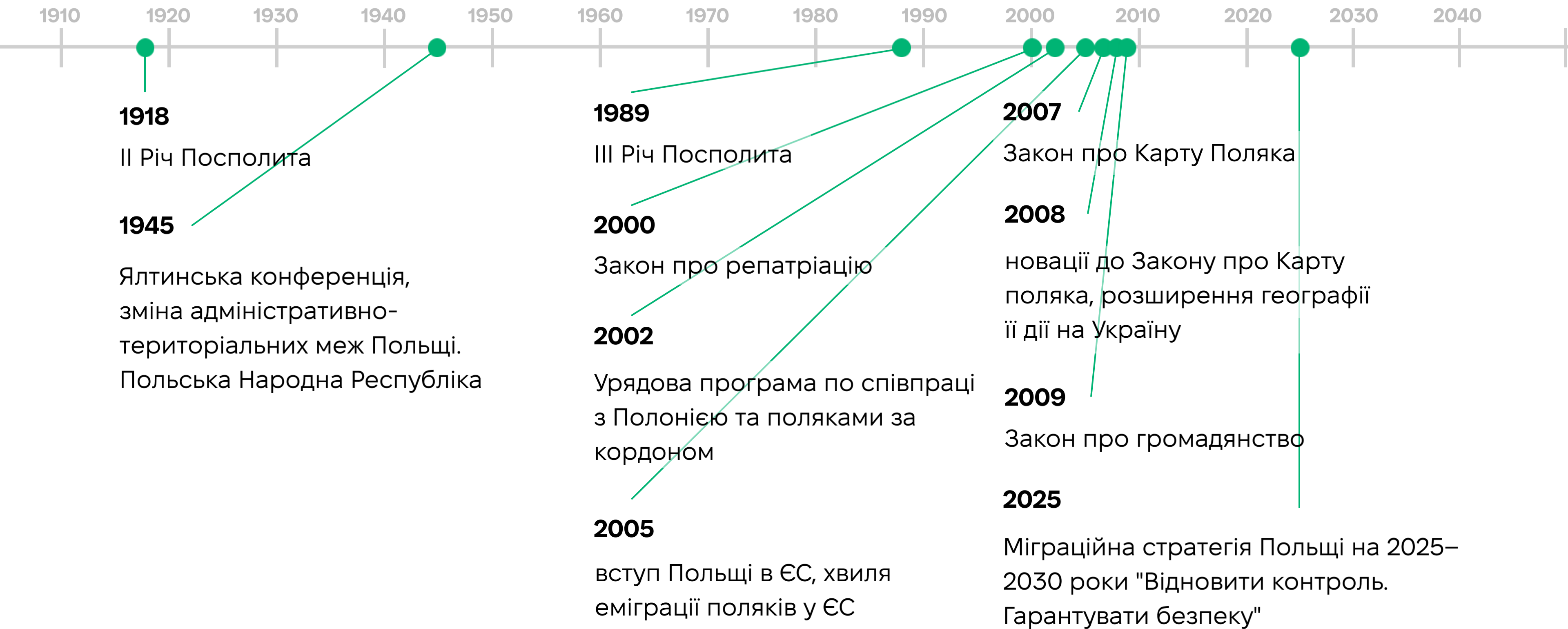

Повернення: Польща

Повернення: Польща

Повернення: Польща

- Polonia – люди, що мають польське походження і зв'язки з польськістю, але народились за межами Польщі.
- Польськість – згідно Великого словника польського, це набір характеристик, характерних для поляків – їх культура, традиції, цінності. Ідеологічна основа польської репатріаційної та діаспорної політики, яка апелює до зв'язку особи з польським народом.
- Основні причини формування польської діаспори:
 - Міграція першої половини XIX – першої половини XX століття;
 - Зміна адміністративно – територіальних меж після Другої світової війни;
 - Трудова міграція у ЄС.
- За даними перепису 2021 року, населення Польщі склало 37,6 млн. осіб. За оцінками польського уряду, за межами Польщі перебуває приблизно 20 млн. осіб. Основні країни міграції – США, Німеччина, Бразилія, Франція, Канада. Діаспори включають осіб всіх міграційних хвиль XX – XXI століття.

37,6 млн.
Населення Польщі
за даними перепису
2021 року

20 млн.
Polonia

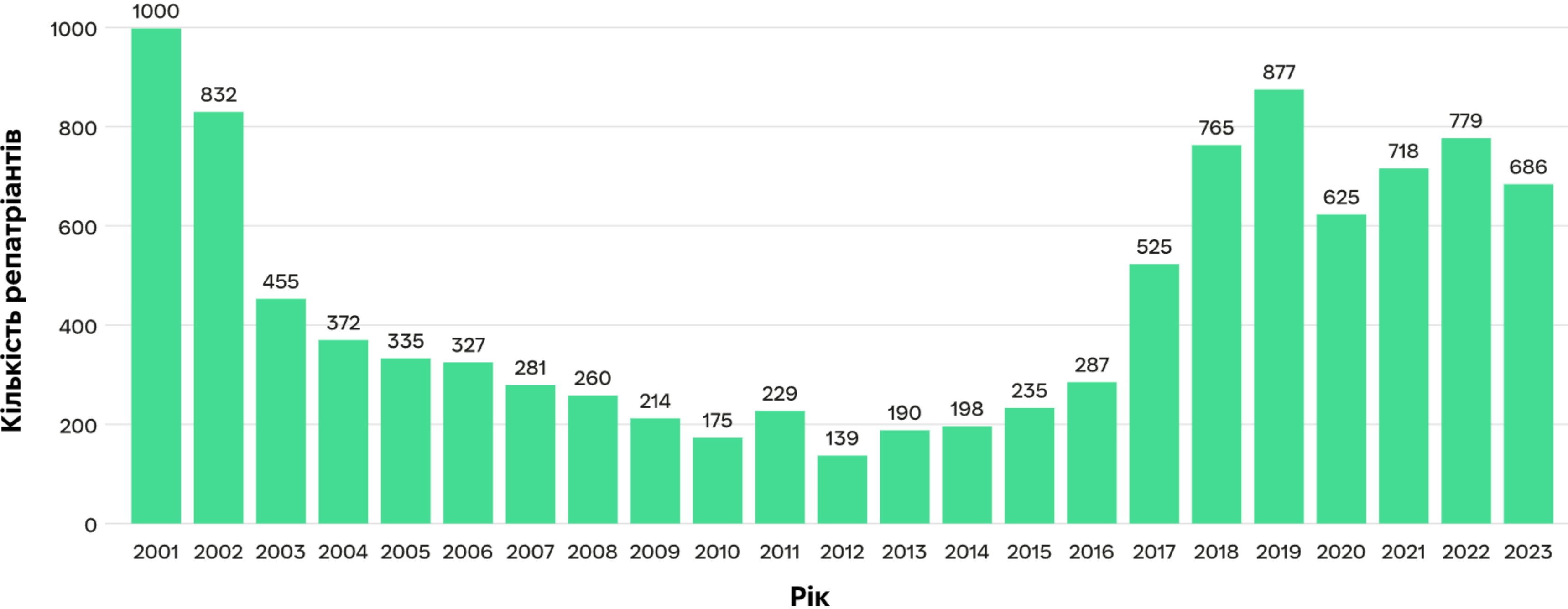
Польща: репатріація

- Ключові фактори: політичний
- Репатріація розглядається **як виконання морального обов'язку щодо компенсації історичної несправедливості, якої зазнавали особи польського походження, що опинились не по своїй волі на Сході (СРСР).**
- Основні умови для репатріації:
 - Підтвердження польського походження;
 - Підтвердження наявності житла та джерел доходу у Польщі, або забезпечення ним з боку гмін.
- Рішення про визнання заявника особою польського походження приймає консул
- Процес запрошення, розселення, працевлаштування та соціального забезпечення був делегований гмінам та муніципалітетам, які втім не мали виокремлених на це бюджетів
- Репатріанти отримують національну візу, що є підставою для набуття громадянства.
- Найбільша кількість репатріантів за всі роки прибула з Казахстану.

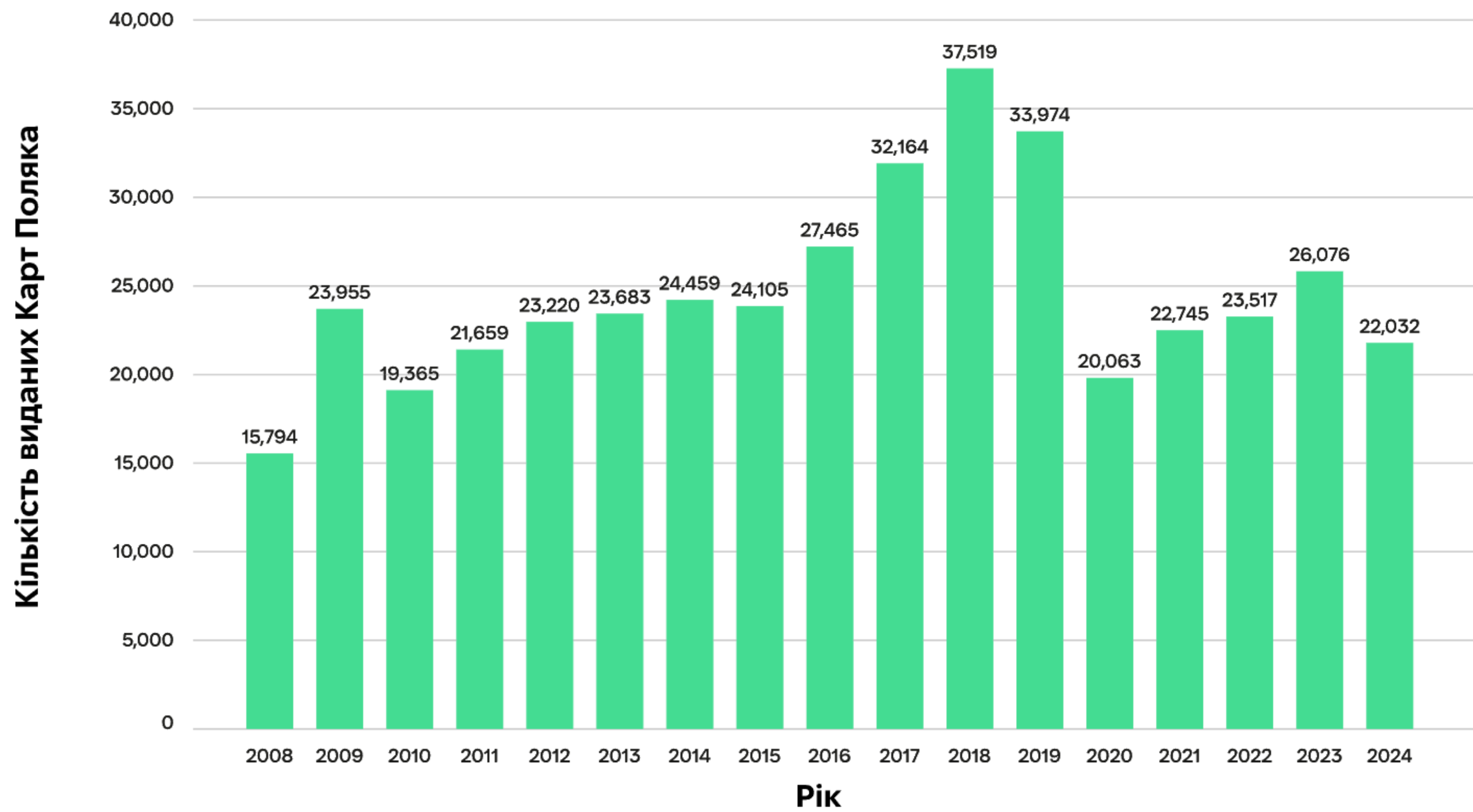
Географія дії закону: Вірменія, Азербайджан, Грузія, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Турменістан, Узбекистан, азійська частини РФ

Польща: динаміка репатріації*

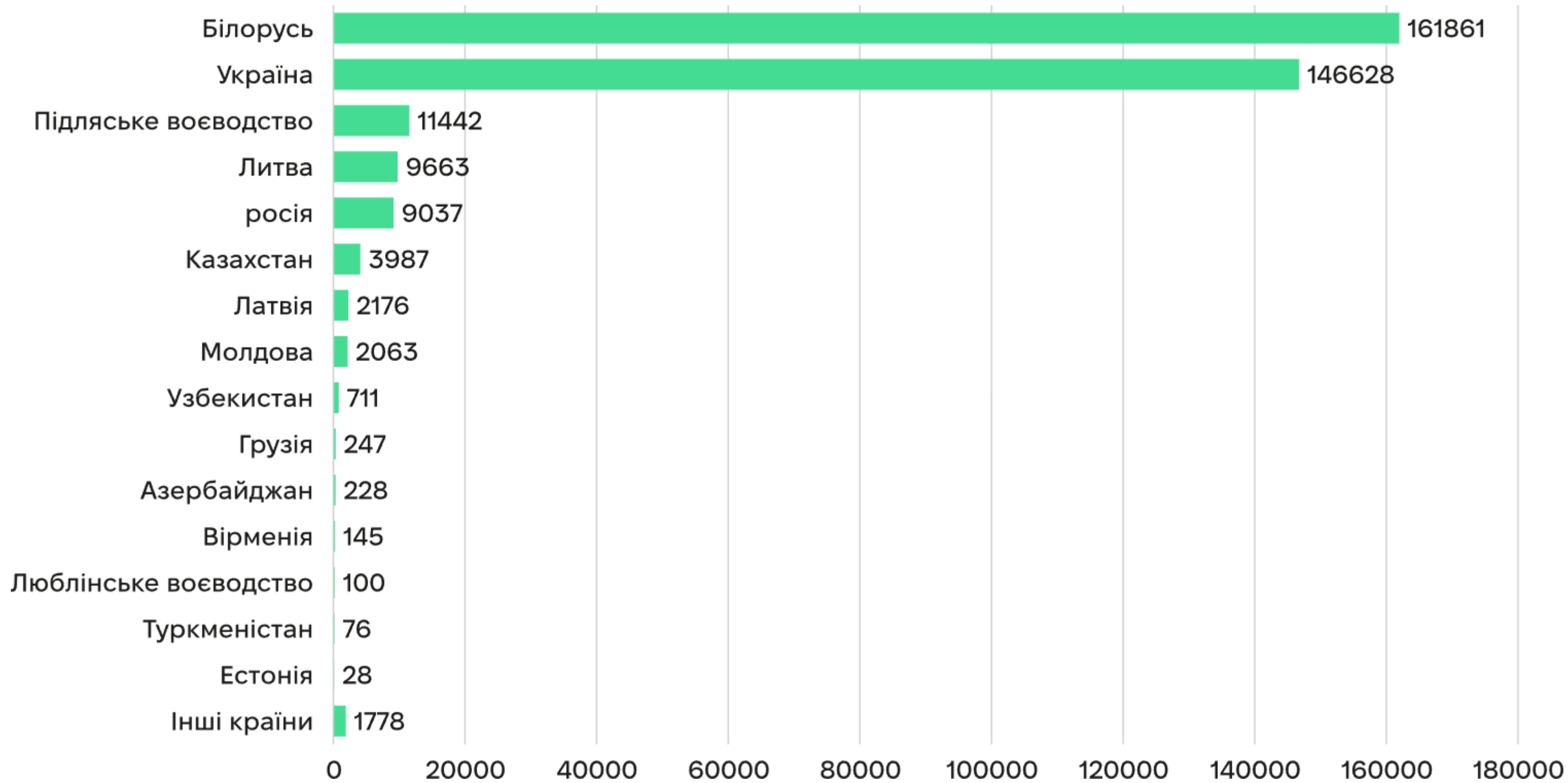
*За даними щорічних демографічних довідників Rocznik Demograficzny Główny Urząd Statystyczny

Польща: динаміка видачі Карт поляка*

*За даними Центрального реєстру Карті поляка, демографічних довідників Rocznik Demograficzny Główny Urząd Statystyczny

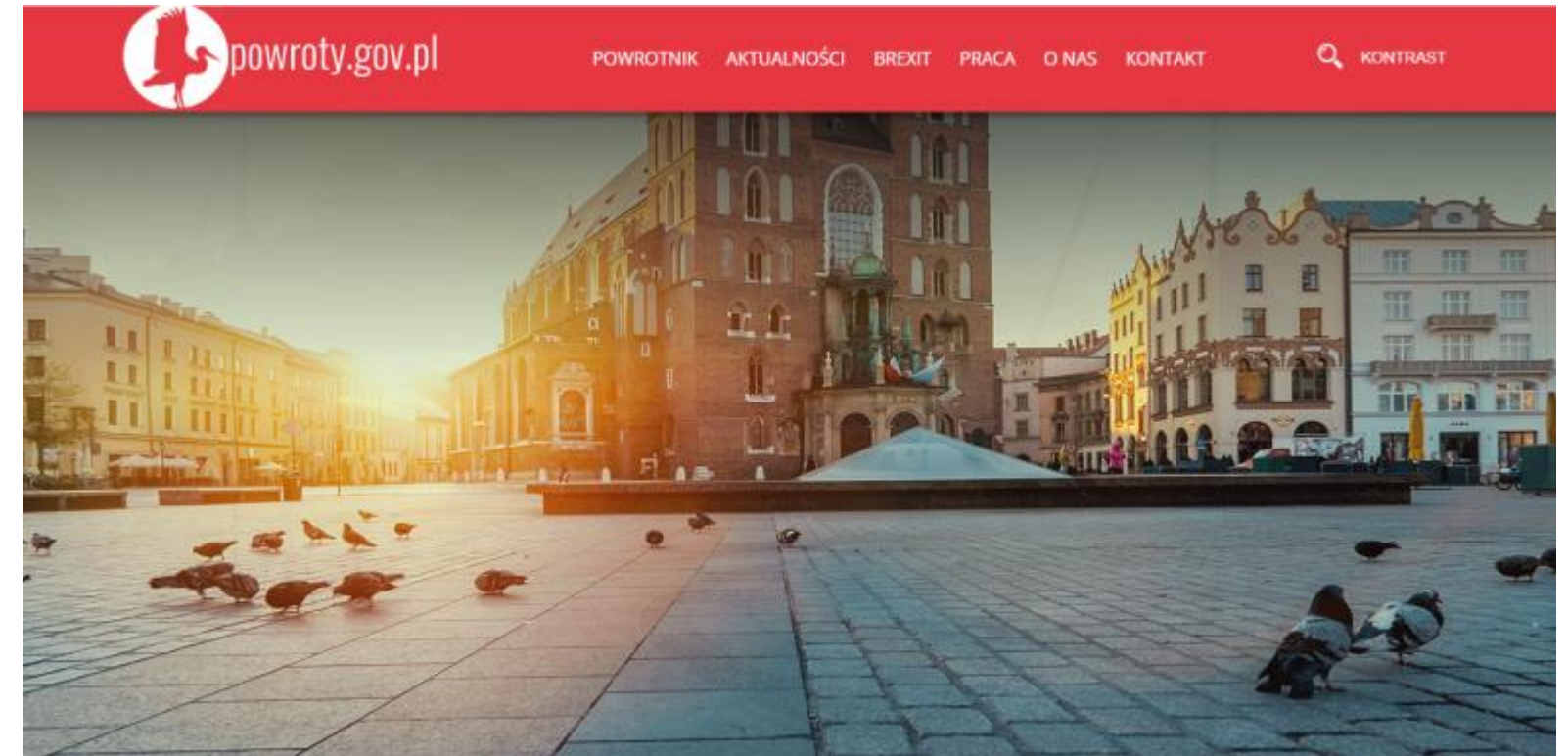
Польща: Статистика видачі Карти поляка по країнам*

*За даними Центрального реєстру Карти поляка, демографічних довідників Rocznik Demograficzny Główny Urząd Statystyczny

Повернення: Рееміграція

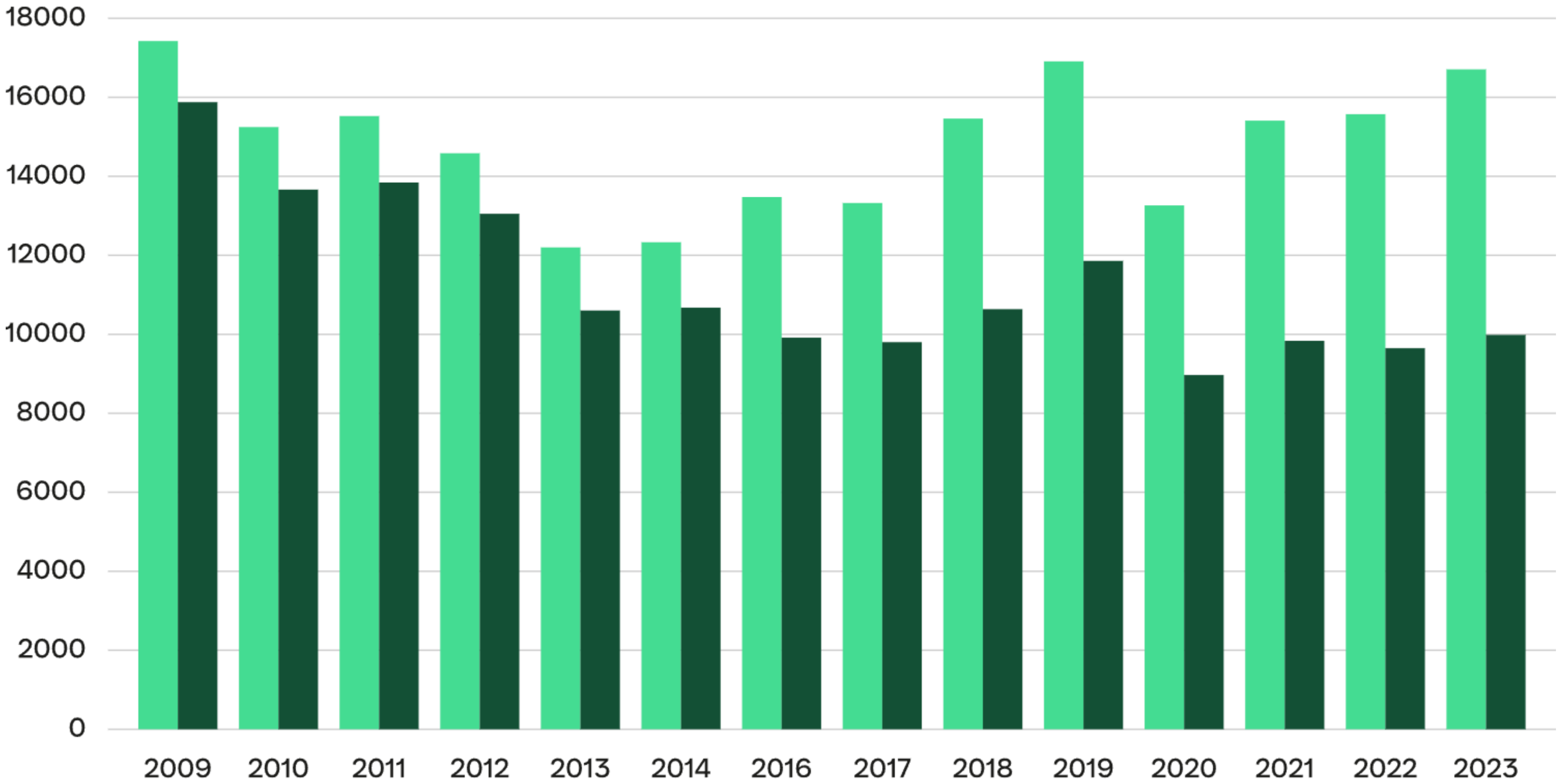
- Процес рееміграції активізувався на тлі світової економічної кризи 2008-2010 років;
- Польща не мала усвідомленої політики рееміграції, проте впроваджувала низку тестових ініціатив для зменшення перепон для повернення:
 - Інформаційні кампанії щодо можливості працевлаштування, умов проживання та правової підтримки;
 - Освітніх програм для реінтеграції дітей у польську систему освіти;
 - Запровадження тимчасових податкових пільг з метою полегшення фінансової адаптації.

- У процесі цієї хвилі Польща зіткнулась з проблемою повторної еміграції. У подальшому Польща реалізовує політику «Повернись» («Powroty»), яка не впливає на індивідуальне рішення про рееміграцію, але надає всю інформацію для повернення

Польща: динаміка реєміграції*

Імміграція Реєміграція

*За даними Центрального реєстру Карти поляка, демографічних довідників Rocznik Demograficzny Główny Urząd Statystyczny

Реєміграція: посилення культурних зв'язків

- Ключові інституції - **Польський інститут та Центр розвитку польської освіти за кордоном**

- Польський інститут є інструментом публічної і культурної дипломатії, що працює над розбудовою двосторонніх відносин та формуванням іміджу нашої країни за кордоном. Мережа з 25 установ, підпорядкованих Міністерству закордонних справ Республіки Польща.

- Центр розвитку польської освіти за кордоном підтримує та сприяє вивченню польської мови серед молодих поляків за кордоном., в тому числі задля формування та підтримки почуття національної ідентичності польської діаспори. Мережа з 76 шкіл при дипломатичних установах.
- Мета - популяризація культури, історії, науки, мови польських студій за кордоном, двосторонніх культурних відносин.
- Польський інститут та Центр розвитку польської освіти за кордоном стали інструментами «м'якої сили» у поширення навчання польської мови за кордоном, особливо в Україні, та залученню українських студентів до навчання у ВНЗ Польщі.

Реєміграція: податкова пільга

- «Пільга на повернення» (Ulga na powrót)
- Є частиною програми «Polski Ład»
- Умови отримання: особа мала проживати на території Польщі не менше п'яти років*
- Можливість: дає право платникам податків, які прожили та працювали за кордоном не менше трьох років, не сплачувати ПДФР протягом чотирьох років після повернення в країну, проте податок має обмеження по річному доходу.

*Проживати за кордоном, але у визначеному переліку країн: у державі-члені Європейського Союзу або країні, що належить до Європейської економічної зони, Швейцарській Конфедерації, Австралії, Республіці Чилі, Державі Ізраїль, Японії, Канаді, Мексиканських Сполучених Штатах, Новій Зеландії, Республіці Корея, Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії або Сполучених Штатах Америки

Польща: висновки

- Станом на кінець 2023 року, Польща репатріювала 10 540 осіб. Найбільше – з Казахстану.
- Політика репатріації виявилась дуже дорогим інструментом в реалізації.
- Важливу роль у її впровадженні мали відігравати гміни, оскільки саме на них покладалась функція розселення, допомоги з працевлаштуванням та інтеграцією репатріантів. Проте гміни та муніципалітети не виявляли належного ентузіазму, в тому числі через відсутність профільних бюджетів.
- Політика репатріації за час реалізації трансформувалась від політико-патріотичних мотивів «повернути своїх», до економіко-прагматичних – залучити молодих, але при цьому політично лояльних мігрантів.
- Карта Поляка стала продовженням політики репатріація, але у більш дешевший для Польщі спосіб.
- Після еміграційної хвилі 2004-2006 років, Польща зіткнулась з значними демографічними викликами, а уряд звернув увагу на економічні можливості, що були прописані у політиці Карти Поляка.
- Основними реципієнтами Карти Поляка виявились українці і білоруси
- Карта Поляка стала інструментом демографічної, міграційної та економічної політик, оскільки простимулювала притік студентства, молоді та підприємців.

Польща: висновки

- За даними польських дослідників, основним мотивом до повернення є економічні та соціальні фактори, морально – етичні, культурно-символічні та патріотичні відіграють досить обмежену роль.
- Польща переглянула Міграційну політику згідно і безпекових факторів, зокрема поточні дискусії зосереджені і довкола згортання політики репатріації, і в довкола посилення перевірок при видачі Карти поляка.
- Наразі Польща фіксує, що міграція – це індивідуальне рішення, держава не має інструментів впливу на це рішення, проте ініціювала м'які дії, які можуть полегшити процес повернення. Діаспора розглядається як джерело потенційних реемігрантів.
- Нова міграційна стратегія фіксує, що слабкі зв'язки діаспори з країною походження на практиці унеможливають повернення чи приїзд на навчання. Польща фіксує намір вивчати чинники, які можуть стимулювати повернення поляків до Польщі. Також Польща визнає, що однією з помилок є відокремлення політики імміграції від політики інтеграції і наразі планує змінити підхід, впроваджуючи інтеграцію як важливий інструмент міграційних процесів.
- Для посилення зв'язків з діаспорою передбачається:
 - заохочення до навчання в Польщі для дітей польських мігрантів, в т.ч. шляхом винагороди за знання польської мови;
 - створення нової програми дій для системи польської освіти за кордоном, підвищення кваліфікації польських вчителів;
 - Популяризація Польщі серед суспільств країн ЄС та Америки, створення інституції на зразок «Гете-інституту» чи «Інституту Сервантеса» для публічної, культурної дипломатії.